

ประวัติศาสตร์แขวงชลบุรี

กระทรวงยุติธรรมโดยพระยาอนกิจ รักษาและหลวงกิติประกาศได้ทำสัญญาจ้างเงินจูงให้เป็นผู้รับเหมาทำการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลเมืองชลบุรีเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ร.ศ. ๑๒๘ ในวงเงินค่าจ้าง ๒๕,๔๐๐ บาท กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาภายใน ๑๐ เดือน หรือ ๓๐๐ วัน ตัวอาคารศาลหลังที่สร้างขึ้นนั้นใช้แบบแปลนของอาคารศาลเมืองเพชรบุรี ซึ่งได้ก่อสร้างเมื่อ ร.ศ. ๑๒๖ เป็นอาคารตึกชั้นเดียวมีบัลลังก์พิจารณาเพียง ๑ บัลลังก์ และมีห้องผู้พิพากษา ห้องเสมียนพนักงาน ซึ่งเป็นอาคารที่สง่างามเหมาะสมกับที่จะเป็นอาคารที่ทำการศาลในสมัยนั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะเปิดดำเนินงาน ศาลแขวงขึ้นในส่วนภูมิภาคเป็นบางจังหวัด และจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ทางกระทรวงยุติธรรมกำหนดให้มีศาลแขวง ในระยะแรกนี้ ศาลแขวงไม่มีที่ทำการศาลเป็นของตนเองจึงต้องใช้ที่ทำการของ ศาลจังหวัดเป็นที่ทำการของศาลแขวงด้วย จึงทำให้ตัวอาคารของศาลเดิมที่คับแคบไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงานอยู่แล้ว เมื่อศาลแขวงมารวมอยู่ในอาคารเดียวกันอีกก็จะไม่สะดวกในการปฏิบัติราชการยิ่งขึ้น ศาลจังหวัดชลบุรีจึงรายงานกระทรวงยุติธรรมผ่านอธิบดีผู้พิพากษาภาคของบประมาณมาทำการต่อเติมอาคารที่ทำการของศาลจังหวัดชลบุรี โดยเสริมปีกทั้งสองข้างออกไปเป็นห้องพิจารณา และแบ่งส่วนหนึ่งทางด้านทิศเหนือเป็นที่ทำการของศาลแขวง โดยศาลแขวงชลบุรีได้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐ มีนายสัญญาชัย สัจจวานิช เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงชลบุรีคนแรก และนายสมบุรณ์ บุญภินันท์ เป็นผู้พิพากษา

เนื่องจากมีคดีมาสู่ศาลมากขึ้นทุก ๆ ปี ที่ทำการคับแคบไม่สะดวกแก่การพิจารณาพิพากษาคดี กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าวในปีงบประมาณ ๒๕๐๗ จึงจัดสรรงบประมาณจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลแขวงชลบุรีหลังใหม่ มีขนาด ๒ บัลลังก์ โดยได้รับอนุมัติจากจังหวัดชลบุรีให้ใช้ที่ดินที่ราชพัสดุ (ที่ดินวัดสวนตาล) ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๖๕ ตารางวา ตั้งอยู่ที่ ถนนวชิรปราการ ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี เริ่มทำการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลแขวงชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๗ โดยมีนายสมาน เจนณภา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงชลบุรีในขณะนั้นเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างและประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลหลังใหม่ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๘ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน แต่ได้มอบหมายให้ นายศิริ มลิลลา อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๒ เป็นประธานในพิธีแทน ทั้งนี้เนื่องจากรัฐมนตรีป่วยกะทันหัน

หลังจากที่ศาลแขวงชลบุรีเปิดทำการแล้ว ปรากฏว่ามีการขยายตัวของชุมชนในจังหวัดชลบุรีอย่างต่อเนื่อง มีการก่อสร้างสถานประกอบการ นิคมอุตสาหกรรม โครงการหมู่บ้านจัดสรรและศูนย์การค้าขนาดใหญ่ โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่งเป็นเหตุให้มีข้อพิพาท

เพิ่มขึ้น ปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลแขวงชลบุรีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงได้มีการปรับปรุง ขยายอาคารศาลโดยเพิ่มห้องพิจารณาเป็น ๔ บัลลังก์ รวมทั้งได้ขยายห้องพักผู้พิพากษาและห้องทำงาน ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการเพิ่มขึ้นอีก แต่ก็ยังคงไม่เพียงพอที่จะรองรับปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี ในแต่ละวันจะมีประชาชนและคู่ความมาติดต่อราชการเป็นจำนวนมาก อาคารสถานที่จึงคับแคบ ทั้งห้องพิจารณาคดีก็ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้พิพากษา เป็นการไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่และการให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อราชการ ด้วยเหตุขัดข้องดังกล่าว กระทรวงยุติธรรม จึงได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณในปี ๒๕๓๘ เป็นเงินจำนวน ๑๘๓,๐๗๙,๙๐๐ บาท เพื่อก่อสร้าง อาคารศาลแขวงชลบุรีขึ้นใหม่บริเวณถนนพระยาสุรเสนา ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัด ชลบุรี ซึ่งเป็นที่ดินของศาลจังหวัดชลบุรีด้านทิศตะวันตก โดยสร้างเป็นอาคารคอนกรีตขนาดใหญ่ จำนวน ๙ ชั้น มีห้องพิจารณาคดีจำนวน ๑๖ บัลลังก์ อาคารศาลหลังนี้ ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางแสนมหา นครเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง เริ่มทำการก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๙ และได้ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๑ โดยเปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นมา ส่วนอาคารศาล แขวงชลบุรีหลังเดิมที่ก่อสร้างบนที่ดินวัดสวนตาลส่งมอบคืนให้กับกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

เดิมศาลแขวงชลบุรีมีเขตอำนาจครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี รวม ๑๑ อำเภอ คือ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ้านบึง อำเภอบ่อทอง อำเภอศรี ราม อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ อำเภอ บ่อทอง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอเกาะสีชัง และอำเภอ เกาะจันทร์ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ ศาลจังหวัดพัทยาได้เปิดทำการ พื้นที่บางส่วนจึงอยู่ใน เขตอำนาจของศาลจังหวัดพัทยา และได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงชลบุรี พ.ศ. ๒๕๔๓ และพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงชลบุรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดเขตอำนาจใหม่ โดยให้ศาลแขวงชลบุรีมีเขตอำนาจในพื้นที่เหลืออยู่รวม ๙ อำเภอ คือ ๑. อำเภอเมืองชลบุรี ๒. อำเภอบ่อทอง ๓. อำเภอบ้านบึง ๔. อำเภอพนัสนิคม ๕. อำเภอพานทอง ๖. อำเภอหนองใหญ่ ๗. อำเภอเกาะสีชัง ๘. อำเภอเกาะจันทร์ ๙. อำเภอศรีราชา ยกเว้น ตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบึง และตำบลบ่อวิน